

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«   »   2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ
ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ**

для студентів

спеціальності

012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми

Дошкільна освіта

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 3632/21
Начальник відділу моніторингу якості освіти
[Signature]
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   »   20 21 р.

Київ-2024

Розробник: Плугатар Людмила Олександрівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Плугатар Людмила Олександрівна

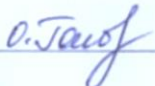
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 03 » січня 2024 року № 6

Голова циклової комісії Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено

« ____ » _____ 2024 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора
з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол №__

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 / 90
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	12
Підготовка до екзамену	30
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування професійних педагогічних компетентностей майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти шляхом оволодіння знаннями й уміннями роботи з дітьми дошкільного віку, спрямованої на розвиток у них елементарних математичних уявлень.

Завдання: забезпечити ознайомлення студентів із теоретичними положеннями методики формування елементарних математичних уявлень, зі змістом та методами навчання у різних вікових групах; навчити самостійно працювати з літературою; навчити планувати роботу з дітьми; використовувати різні форми роботи з дітьми на основі індивідуалізації та диференційованого підходу в навчанні дітей; виготовляти та використовувати дидактичні посібники, використовувати надбання народної педагогіки та народну творчість; забезпечувати наступність у роботі дитячого садка і школи та зв'язок дитячого садка і сім'ї; здійснювати діагностику математичного розвитку дітей.

Дисципліна «Методика формування елементарних математичних уявлень» як обов'язковий компонент освітньо-професійної програми забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними *компетентностями* за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗКЗ	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Модуль 1: 1-5 Модуль 2: 1-4
Спеціальні компетентності		
СК7	Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-4
Предметні компетентності		
	володіння теоретичними основами методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку	Модуль 1: 1
	здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-3
	знання методичних положень організації процесу формування елементарних математичних уявлень у дошкільників	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-3
	розуміння особливостей педагогічної взаємодії дошкільних навчальних закладів з сім'єю та школою у формуванні елементарних математичних уявлень	Модуль 2: 4

	вміння складати конспекти занять з визначеної теми для проведення їх в різних вікових групах	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-3
	вміння розробляти конспекти проведення дидактичних ігор для формування математичних уявлень у дітей	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-3
	здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про математику	Модуль 1: 2
	здатність підбирати завдання, спрямовані на розвиток логіко-математичних умінь	Модуль 1: 2-5 Модуль 2: 1-3

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- планує та організовує освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії (PH2);

- окреслює завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти (PH4);

- виявляє та узагальнює результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій (PH5);

- передбачає та оцінює результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти (PH7);

- визначає завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметнопрактичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм (PH9);

- забезпечує формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти (PH20);

- розуміє і визначає соціально-культурні передумови дошкільної освіти (педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби); знаходить типові ознаки і специфіку процесів виховання, навчання, і розвитку дітей у ранньому і дошкільному віці в процесі вивчення елементів математики;

- планує освітню роботу з формування елементарних математичних уявлень з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими потребами та складає прогнози щодо її ефективності ;

- володіє технологіями організації розвивального середовища в групах дітей раннього і дошкільного віку;

- аналізує дані про індивідуальний розвиток дитини та враховує їх в освітньому процесі закладу дошкільної освіти;

- застосовує інноваційні педагогічні технології виховання і навчання у освітньому процесі закладу дошкільної освіти, зокрема в процесі формування елементарних математичних уявлень;

– володіє технологіями дошкільної інклюзивної освіти; організовує групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами на заняттях з математики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		практичні	самостійна	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики математичного розвитку дітей дошкільного віку. Методичні особливості формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку про множину, число, величину предметів				
Тема 1. Становлення, сучасний стан і перспективи розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку	3	2		1
Тема 2. Формування кількісних уявлень у дітей раннього та молодшого дошкільного віку	7	4	2	1
Тема 3. Формування уявлень про число та навчання лічби у дітей середньої групи	8	4	2	2
Тема 4. Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби дітей старшого дошкільного	8	4	2	2
Тема 5. Ознайомлення дітей з величиною (розміром) предметів. Навчання вимірюванню	8	4	2	2
Модульна контрольна робота	4			
Разом за змістовим модулем 1	38	18	8	8
Змістовий модуль 2. Методичні особливості формування математичних уявлень про форму предметів, просторові та часові уявлення. Наступність у роботі ЗДО, сім'ї і школи				
Тема 1. Формування у дітей дошкільного віку уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури	7	4	2	1
Тема 2. Розвиток у дітей вміння орієнтуватися в просторі	5	2	2	1
Тема 3. Розвиток у дітей вміння орієнтуватися в часі	5	2	2	1
Тема 4. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та школи з питань математичного розвитку дітей. Математичний розвиток дитини в сім'ї	3	2		1
Модульна контрольна робота	2			
Разом за змістовим модулем 2	22	10	6	4
Підготовка до екзамену	30			
Усього годин	90*	28	14	12

* з урахуванням модульного контролю (6 год.) і підготовки до екзамену (30 год).

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики математичного розвитку дітей дошкільного віку. Методичні особливості формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку про множину, число, величину предметів

Тема 1. Становлення, сучасний стан і перспективи розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Понятійно-категоріальний апарат дисципліни. Предмет та завдання дисципліни. Зв'язок методики формування елементарних математичних уявлень з іншими науками. Завдання формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

С.Ф. Русова про «науку чисел» у дошкільному вихованні. Є.І. Тихеева про навчання дітей дошкільного віку елементам математики. Ф.Н. Блехер про формування математичних уявлень у дошкільників. Педагогічні дослідження з методики формування елементарних математичних уявлень у ХХ-ХХІ ст. (Н.А. Менчинська, З.В. Пігулевська, М.М. Макляк, О.К. Грибанова, С.Ф. Белова, К.В. Назаренко, Н.І. Баглаєва Л. Артемова, Н. Грама, О.Брежнєва, Л.Зайцева тощо).

Державний стандарт дошкільної освіти (2021р.). Змістові напрями, зокрема «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Програми навчання і виховання дітей в дошкільних навчальних закладах України. Особливості та напрями змісту математичного розвитку дошкільників. Форми організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Дидактичні засоби та їх функції. Вимоги до наочності. Інтеграція різних видів дитячої діяльності і різних видів занять – важлива умова формування кількісних, просторових, часових уявлень у дошкільників. Дидактичні ігри та вправи в навчанні дітей дошкільного віку.

Ключові слова: *лічильна діяльність, взаємно однозначна відповідність, множина, натуральне число, цифра, розмір, величина, міра, форма, геометрична фігура, міра, простір, час, принцип, метод, прийом, засіб, умова.*

Основна література: 4.

Додаткова література: 5, 6.

Інформаційні ресурси: 3.

Тема 2. Формування кількісних уявлень у дітей раннього та молодшого дошкільного віку

Усвідомлення дошкільниками кількісного складу групи предметів (за дослідженням Г.С. Костюка). Особливості сприймання і відтворення множин дітьми раннього та дошкільного віку. Роль різних аналізаторів у формуванні уявлень про множину.

Способи порівняння множин та формування у дітей уявлень про множину в різних вікових групах. Методика проведення занять по формуванню уявлень про

множину в різних вікових групах. Формування у дітей уявлень про множину: вміння визначати «багато», «один», «мало», «порівну» предметів. Встановлення взаємно однозначної відповідності між елементами двох множин, формування уявлень про рівність, нерівність множин. Вплив просторово-якісних особливостей предметів на сприймання дітьми множин. Операції з множинами: об'єднання, вилучення частини множини. Групування множин за якісними ознаками.

Ключові слова: теоретико-множинний підхід до навчання лічби, слова-числівники; прийоми накладання, прикладання, приставляння, перелічування, відлічування.

Основна література: 2, 4.

Додаткова література: 3, 8.

Інформаційні ресурси: 1.

Тема 3. Формування уявлень про число та навчання лічби дітей середньої групи

Особливості розвитку у дітей лічильної діяльності. Розвиток у дітей дошкільного віку уявлень про число. Етапи лічильної діяльності, завдання навчання дітей лічби дітей п'ятого року життя.

Методика навчання лічби. Навчання дітей дошкільного віку кількісної лічби. Утворення чисел на основі порівняння множин. Ознайомлення дітей з цифрами. Порядкова лічба та її особливості.

Ключові слова: етапи лічильної діяльності, утворення числа шляхом додавання одиниці, лічба у прямому і зворотному порядку, упорядкування, кількісна лічба, порядкова лічба

Основна література: 1, 4.

Додаткова література: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 3.

Тема 4. Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби дітей старшого дошкільного віку

Особливості ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з обчислювальною діяльністю. Методи та прийоми ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з числом та лічбою на заняттях з математики. Послідовність навчання дітей лічби. Незалежність чисел від просторових та якісних ознак елементів множини. Взаємозалежність чисел натурального ряду, лічба за участю різних аналізаторів.

Особливості навчання дошкільників розв'язанню арифметичних прикладів та задач. Роль прикладів та арифметичних задач в розумінні сутності арифметичних дій. Види арифметичних задач для дітей дошкільного віку. Послідовні етапи та методичні прийоми в навчанні дітей вмінню складати і розв'язувати арифметичні задачі та приклади.

Склад чисел з одиниць та 2-х менших чисел. Зворотна лічба та її особливості.

Ключові слова: число, цифра, порядкова лічба, кількісна лічба, лічба у прямому

та зворотному напрямках, суміжні числа. склад числа з одиниць, склад числа з двох менших чисел; зоровий, слуховий, дотиковий та руховий аналізатори; арифметичні знаки, арифметичні задачі та приклади, види задач, умова задачі, структура задачі, етапи роботи над арифметичною задачею, додавання, віднімання.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 2, 7.

Інформаційні ресурси: 2.

Тема 5. Ознайомлення дітей з величиною (розміром) предметів. Навчання вимірюванню

Поняття про величину предметів. Особливості сприймання величини дітьми раннього і дошкільного віку. Завдання ознайомлення дошкільників з величиною предметів. Методи і прийоми формування уявлень і понять про величину предметів в дошкільному віці. Особливості навчання дітей елементам виміральної діяльності.

Ключові слова: величина предметів, особливості сприймання величини, протяжність, вимірювання, мірка, сипкі та рідкі речовини, лінія пряма та крива, відрізок; загальноприйняті міри вимірювання: сантиметр, метр, літр, кілограм; сантиметрова лінійка.

Основна література: 1, 4.

Додаткова література: 1, 6, 8.

Інформаційні ресурси: 4.

Змістовий модуль 2. Методичні особливості формування математичних уявлень про форму предметів, просторові та часові уявлення. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї і школи.

Тема 1. Формування у дітей дошкільного віку уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури

Поняття про форму предметів. Особливості сприймання форми предметів та геометричних фігур дітьми раннього та дошкільного віку. Завдання ознайомлення дітей з формою предметів та геометричними фігурами. Методика ознайомлення дітей з формою предметів та геометричними фігурами у ранньому та дошкільному віці.

Ключові слова: форма предметів, геометричні фігури, обстеження фігур, характерні ознаки, сенсорні еталони, геометричні тіла, зіставлення, вимірювання.

Основна література: 1, 2.

Додаткова література: 1, 3, 5.

Інформаційні ресурси: 1.

Тема 2. Розвиток у дітей вміння орієнтуватися в просторі

Поняття про простір і просторові орієнтири. Особливості сприймання простору дітьми раннього та дошкільного віку. Завдання формування у дітей уявлень та понять про простір. Методика формування просторових уявлень у дітей раннього та дошкільного віку.

Ключові слова: орієнтація у просторі, просторові категорії, права та ліва рука, відстань, напрямок руху, орієнтування на площині, координати розміщення, моделі просторового розміщення: схема та план.

Основна література: 3, 4.

Додаткова література: 4, 8.

Інформаційні ресурси: 2.

Тема 3. Розвиток у дітей вміння орієнтуватися в часі

Час і його особливості. Завдання навчання дітей орієнтуванню в часі та формування часових уявлень у дошкільників. Методика формування часових уявлень у дітей раннього та дошкільного віку. Формування відчуття часу у дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: час, об'єктивність, мінливість, періодичність, часові уявлення: частини доби, «вчора, сьогодні, завтра», дні тижня, пори року, місяці, календар, відчуття часу, година, хвилина, секунда, годинник.

Основна література: 2, 4.

Додаткова література: 3, 4.

Інформаційні ресурси: 2.

Тема 4. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та школи з питань математичного розвитку дітей. Математичний розвиток дитини в сім'ї

Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей в закладах дошкільної освіти. Наступність у змісті та методах навчання дітей математики в закладах дошкільної освіти та школі.

Взаємодія педагога з сім'єю як умова успішного математичного розвитку дитини. Форми співпраці вихователя і членів родини по формуванню елементів математики у дитини.

Ключові слова: підготовка дитини до школи, наступність, досягнення, навчальна діяльність, мотиваційний компонент, процесуальний компонент, форми роботи.

Основна література: 3, 4.

Додаткова література: 6, 7.

Інформаційні ресурси: 1.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з економіки
I. Початковий	1	Студент (студентка): –розпізнає окремі об’єкти, явища і факти предметної галузі
	2	Студент (студентка): –розпізнає окремі об’єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них
	3	Студент (студентка): –має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок
II. Середній	4	Студент (студентка): –має початковий рівень знань, значну (більше половини) частину навчального матеріалу може відтворити; –виконує елементарне навчальне завдання із допомогою викладача
	5	Студент (студентка): –має рівень знань вищий, ніж початковий; –може з допомогою викладача відтворити значну частину навчального матеріалу
	6	–Студент (студентка): –пояснює основні поняття навчального матеріалу; –може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; –вміє за зразком виконати просте навчальне завдання
III. Достатній	7	Студент (студентка): –вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; –може пояснити основні процеси та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; –вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою
	8	Студент (студентка) вміє: –аналізувати навчальний матеріал, в цілому самостійно застосовувати його на практиці; –контролювати власну діяльність; –самостійно виправляти вказані викладачем помилки; –самостійно визначати спосіб розв’язування навчальної задачі
	9	Студент (студентка): –вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; –вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості; –самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; –може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання
IV. Високий	10	Студент (студентка): –володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища; –вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для

		реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обґрунтовані
	11	Студент (студентка): –володіє узагальненими знаннями з предмета; –вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи; –вміє самостійно знаходити джерела даних і відомостей та використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності; –використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; –вміє виконувати завдання, не передбачені навчальною програмою
	12	Студент (студентка): –має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі продуктивної діяльності; –вільно опановує та використовує нові інформаційні джерела для поповнення власних знань та розв'язування задач

6.2. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Становлення, сучасний стан і перспективи розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку	4
2.	Формування кількісних уявлень у дітей раннього та молодшого дошкільного віку	6
3.	Формування уявлень про число та навчання лічби у дітей середньої групи	6
4.	Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби дітей старшого дошкільного	6
5.	Ознайомлення дітей з величиною (розміром) предметів. Навчання вимірюванню	6
6.	Формування у дітей дошкільного віку уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури	4
7.	Розвиток у дітей орієнтування в просторі	4
8.	Розвиток у дітей орієнтування в часі	4
9.	Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та школи з питань математичного розвитку дітей. Математичний розвиток дитини в сім'ї	2
	Разом	42

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 варіантів різних за змістом практичних завдань.

6.4 Форми проведення семестрового контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі письмового екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

Форма проведення: письмова.

Тривалість проведення: 2 год.

Максимальна кількість балів: 12 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Визначити особливості формування у дітей третього року життя первинних математичних уявлень.

2. Охарактеризувати особливості методики ознайомлення дітей другої молодшої групи з множиною на прикладі порівняння двох груп множин за кількістю.

3. Розкрити методику ознайомлення та вправлення дітей середнього та старшого дошкільного віку в порядковій лічбі.

4. Розкрити методику формування часових уявлень у дітей старшого дошкільного віку.

5. Охарактеризувати особливості методики навчання орієнтування в просторі дітей другої молодшої групи.

6. Визначити особливості методики навчання орієнтування у просторі дітей старшого дошкільного віку.

7. Розкрити методику навчання дітей старшого дошкільного віку вимірювання сипких та рідких речовин.

8. Розкрити методику навчання поділу цілого на 2 або 4 рівні частини.

9. Охарактеризувати методику ознайомлення дітей старшого дошкільного віку зі складом числа з одиниць.

10. Розкрити особливості методики ознайомлення дітей другої молодшої групи з величиною предметів.

11. Обґрунтувати необхідність використання завдань цікавої математики в роботі з дітьми дошкільного віку.

12. Розкрити методику ознайомлення дітей середньої групи з геометричними фігурами.

13. Розкрити особливості методики ознайомлення дітей середньої групи з величиною предметів.

14. Охарактеризувати особливості методики ознайомлення дітей середнього дошкільного віку з утворенням числа.

15. Визначити форми взаємозв'язку дошкільного навчального закладу і сім'ї в роботі по формуванню елементарних математичних уявлень.

16. Розкрити методику навчання дітей старшого дошкільного віку розв'язування арифметичних задач.

17. Охарактеризувати особливості методики ознайомлення дітей середнього та старшого дошкільного віку з цифрами.

18. Визначити особливості методики ознайомлення дітей старшої групи з суміжними числами.

19. Охарактеризувати особливості методики навчання орієнтуванню в просторі дітей середньої групи.

20. Визначити особливості методики навчання дітей середнього і старшого дошкільного віку лічби за участю різних аналізаторів.

21. Обґрунтувати необхідність наступності у роботі дошкільного навчального закладу і школи з питань математичного розвитку дошкільників

22. Розкрити особливості методики ознайомлення дітей другої молодшої групи з множиною на прикладі проведення занять на визначення одного предмету і багатьох предметів (поняття «один» і «багато»).

23. Розкрити особливості методики формування уявлень про часові поняття у другій молодшій групі.

24. Охарактеризувати методику ознайомлення дітей другої молодшої групи з геометричними фігурами.

25. Охарактеризувати методику ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з геометричними фігурами.

26. Розкрити особливості методики формування уявлень про часові поняття у середній групі.

27. Розкрити методику ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з утворенням чисел.

28. Охарактеризувати методику ознайомлення дітей старшого дошкільного віку зі складом числа з двох менших чисел.

29. Розкрити методику ознайомлення дітей старшого дошкільного віку із загальноприйнятими мірами вимірювання.

30. Розкрити особливості методики ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з годинником.

31. Розкрити особливості методики навчання дітей лічби при різному просторовому розміщенні та незалежно від якісних ознак.

32. Охарактеризувати особливості методики ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з поняттями множини.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Шкала відповідності оцінок за 12-бальною і 100-бальною шкалою

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою
12	A	100
11	A	97
10	A	93
9	B	89
8	B	85
7	C	81
6	D	74
5	E	68
4	E	64
3	FX	59
2	F	34
1	F	19

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ»

Разом: 60 год., лекції – 28 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 12 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I					ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II			
Назва модуля	Теоретичні основи методики математичного розвитку дітей дошкільного віку. Методичні особливості формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку про множину, число, величину предметів.					Методичні особливості формування математичних уявлень про форму предметів, просторові та часові уявлення. Наступність у роботі ЗДО, сім'ї і школи.			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Становлення, сучасний стан і перспективи розвитку методики формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку.	Формування кількісних уявлень у дітей раннього та молодшого дошкільного віку.	Формування уявлень про число та навчання лічби у дітей середньої групи.	Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби дітей старшого дошкільного віку.	Ознайомлення дітей з величиною (розміром) предметів. Навчання вимірюванню.	Формування у дітей дошкільного віку уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури	Розвиток у дітей орієнтування в просторі.	Розвиток у дітей вміння орієнтуватися в часі.	Наступність у математичному розвитку дітей дошкільного закладу та школи. Математичний розвиток дитини в сім'ї.
Теми практичних занять		Складання конспектів та самостійне проведення ігор-занять з математики для дітей раннього та молодшого дошкільного віку.	Складання конспектів та самостійне проведення занять з математики для дітей середньої групи з включенням завдань, спрямованих на формування уявлень про число та навчання лічби.	Складання конспектів та самостійне проведення занять з математики для дітей старшого дошкільного віку з включенням завдань, спрямованих на формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби.	Складання конспектів та самостійне проведення занять з математики для дітей дошкільного віку з включенням завдань, спрямованих на формування уявлень про величину предметів та навчання вимірюванню.	Складання конспектів та самостійне проведення дидактичних ігор математичного змісту для дітей дошкільного віку з розділу «Форма».	Складання конспектів та самостійне проведення занять та дидактичних ігор з математики для дітей дошкільного віку з включенням завдань, спрямованих на формування уявлень про простір.	Складання конспектів та самостійне проведення занять та дидактичних ігор з математики для дітей дошкільного віку з включенням завдань, спрямованих на формування уявлень про час.	
Самостійна робота	Таблиця 6.2								
Види поточною контролю	Модульна контрольна робота 1, 2					Модульна контрольна робота 3			
Підсумковий контроль	Екзамен								

8. Рекомендовані джерела

Базова

1. Державний стандарт дошкільної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Брежнева О.Г. Математичний розвиток дошкільників : теорія і технологія: моногр. Мелітополь, Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с.
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 3-х до 7 років. Науковий керівник проєкту: В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України. Авт. колектив: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К., 2020. 440 с.
4. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Автор та укладач А.В. Сазонова. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 248 с.
5. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2-х до 7-ми років «Дитина». Наук. кер Г.В. Беленька, О.А. Половіна, І.В Кондратець; авт. колектив : Г.В. Беленька, В. М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К.ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. 568 с.

Додаткова

1. Брежнева О.Г. Ознайомлення з цифрами: знаннєвий та діяльнісний підходи. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №2. с. 40-43.
2. Вертугіна В.М., Гурманчук Т. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання логічних блоків З. Дьенеша. *Молодь і ринок*. 10/196. 2021. С. 124-128. URL:<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40432/>
3. Грама Н.Г. Сенсорний розвиток дітей раннього віку: теорія і практика: [Монографія]. Одеса, 2018. 239 с.
4. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. Упор. : О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгловська, Л.В. Куземко. Харків: В-во «Ранок», 2021. 240 с.
5. Піроженко Т., Машовець М., Коваленко О. Методичні аспекти реалізації освітньої лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. №2. с. 4 – 9.
6. Сенсорно-пізнавальне середовище як чинник інтелектуально-мовленнєвого розвитку дітей: результати експериментального дослідження. Н.В. Гавриш, О.Г. Брежнева. The 4th International scientific and practical conference ..., 2019.
7. Степанова Т.М. Індивідуалізація і диференціація навчання математики дітей старшого дошкільного віку. Монографія. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 208 с.
8. Татарінова С.О. Стан формування логіко-математичних понять у практиці сучасних дошкільних закладів. *Педагогічні науки та освіта : Збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. Вип. II.

Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2008. С. 221-227.

9. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників : Навч. посіб. К. : Видавництво Європейського університету, 2012. 262 с.

10. Щербакова К.Й., Брежнєва О.Г. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. 200 с.

Додаткові ресурси

1. Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/>

2. Гавриш Н.В. Використання карт розумових дій і коректурних таблиць URL :http://lab-do.luguniv.edu.ua/04_tehnologyi/01_technology_Gavrish/index.htm

3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL : www.dnpb.gov.ua/

4. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Щербакова К.Й. Інтегровані музично-математичні заняття у закладах дошкільної освіти. URL: <http://gnvp.ddpu.edu.ua/article/view/198161>